

G A Z E T A

DE TRANSILVANIA.

AN 8 L

(CĂ PREANAUTA VOIE)

LA VLAHA

N^o 27.

Brashov, 5, Aprilie.

1843.

TRANSILVANIA.

† Блаж, 23. Мартіе. Ініма мі се рѣмпе ші окіі мі се аннеакз врѣнд а те анциінца деспре кѣмпліта ші амар тріста пьердере, че астз ноапте ан тречереа дін ачестз віауц а пріетінзлѣі нострѣ Іоан Рѣс, професорзлѣі де історіеа ҃нѣв., географіе, хронологіе ш. а. ан лічеа де лічі, ші аѣторзлѣі Ікоанеі пзмѣнтзлѣі*), ам пѣціто. Ябеа де 38 де ані, ан врѣста чеа маі фрѣмоасз а віеціі, — аша кѣрѣнд трѣвѣ сз се деа прѣдз мормантзлѣі вѣрѣатзлѣ, пре каріеа ҃н карактер странс морал, о мінте дешепататз ші пѣтрѣнззтоаре кѣ о інімз дреаптз ші кѣратз, о і҃сѣре кѣтрз шіінце неастѣмпзратз ші раріеа кѣношінце маі алес історіче, географіче ші фісіче аа фзчеаѣ чінстѣа ші подооба ачестѣі ліче҃ ромѣнск. Кате нздежді скѣмпе а націі ші а кларзлѣі се ангроанз кѣ трѣнзлѣі чѣл фрауед ші саробіт де о боалз андеа҃нгатз, шіш ші желеск тоці ачѣіа, каріі ка пре ҃н скѣмп пріетін а'а҃ кѣноскѣт маі деапроапе.

II.

Тот кѣ поща де азі не маі сосі ші о алтз скрісоаре ааѣкзтоаре де ачестз трістз анциінцаде, скрісз ан нѣмѣлз маі мѣлатор пріетіні ші кѣноскѣці аі рѣпосатзлѣі. Антрѣ адевр, маі марѣ клѣстѣм ші пѣрѣапсз дела дѣмнезѣс нѣ пѣтеа фі пѣромѣні, аікѣт пѣрѣіреаа доі еврѣаці скѣмпі, ҃нзлѣ Д. Васіліе Поп дела Златна ші алтзлѣ професорзлѣ Іоан Рѣс. Редакціа ачестор фоі, де ші трістз ші мѣхнітз пентрѣ о асѣмѣнаа катастрофз неашепатз, рѣкѣноауѣ ансз о ааѣкз мѣлцзмітз амсілор ДД. корреспонденці пентрѣ ачестз анциінцаде неантрѣзїеатз. Р.

*) Опрѣ асі҃рѣареа ДДлор сѣптскрііторі се фіе кѣноскѣт, кѣмкз ачест онѣ, пре карѣ фір. аѣтор а'а҃ дат антрѣг ан мѣна сѣіторзлѣі, нѣ ва сімці нічі о антрѣзїере, фіінд акѣм коала а 18 дін Т. III. сѣпт теаск, — ші сфѣршіа҃сѣ, кам пе ла Паціі, се вор анциінца прім органзлѣ газетіі ка ші пзінз аі.

Фзгзраш, 5. Aprilie. Дін 27. Мартіе пзінз 1. Aprilie с'а҃҃ чінст ачі ааѣнзрї маркале о҃нт прѣшѣдереа Д. пріімар кзпїтан аа Фзгзрашзлѣі барон Карол де Ерѣкентал чѣле дічтѣі пентрѣ ан҃а ачѣста дар мѣат інтѣрїсетоаре дін прічіна обїектелор че с'а҃҃ а҃ат аа тапет. Маі антѣі҃с де тоате, а҃нз о кѣвзнтаре а Д. кзпїтан, ан карѣ інвїтз пе Статѣрї а фі фзрз чїнере де парте антрѣ алевѣрѣа дрѣгзторїлор, а пѣстра крѣдіуц непзтатз кѣтрѣ А. Степѣнїторїа нострѣ марѣл прїнцѣ аа патрїі, ан сфѣршіт а фі ан чеа маі бѣнз анцзлевѣере ҃нїі кѣ аціі, с'а҃҃ чїтїт ҃нїеае рѣскрїпте рѣ҃ернїале; іар а҃нз ачѣсте с'а҃҃ пѣс а҃анїте ҃н естрѣкт де а҃кзрїле дістале прѣа҃крат ан а҃҃х адеврѣт патрїотїк де кѣтрѣ антѣі҃а депѣтат аа дістрїктзлѣі граф Теленї Дасло, о҃бекрїс ші аа аа доїле депѣтат Д. воїр Георгїе. Ачѣст акт, прївїт ка о дарѣ де сѣамз а брїміі пѣтрѣкѣте аа діетз, фѣ прїміт де кѣтрѣ Статѣрї кѣ чѣле маі віі сімцірї де мѣлцзмітз, хотзрѣнзѣс тод'одатз ка ачестор депѣтаці пентрѣ анцѣлеаптз ші зѣлоаа лор пѣртаре аа діетз атзт ан прѣтоколзлѣ дістрїктзлѣі, кѣт ші ан о деосзвїтз нотз андрѣпатз кѣтрѣ амшїі сз лі се фѣкз кѣноскѣтз депїна мѣлцзміре а Статѣрїлор. Іар а҃нз чѣтїреа ачѣлѣі акт, с'а҃҃ а҃ат аа діскатере алевѣрѣа дрѣгзторїлор. Маі антѣі҃с дрѣгзторїа де віце кзпїтан ші маі тзрзїш ші чѣлеааѣте. А҃нз о а҃нз діснзтз анчїпѣрз кандіаціїле ан ҃рма кзрора дін партеа католічїлор пентрѣ віце-кзпїтзнат а҃ довінаїт Копѣчанї Іоан 323, боїр Георгїе 406 ші Шїмон Влек 14; іар дїнтре рѣформаці Хамар Шефан 567, Бенедїк Шефан 101, Тїколді Самзѣа 75 де гласѣрї. Д. кзпїтанѣ прїмар і с'а҃҃ дат воїе а'шї сѣвѣшїтзлѣ пе ҃нзлѣ дїнтре ачѣшіа пзінз аа сосїреа прѣанаатїі антѣрїрї; ші фііндкз а҃нз ҃н обїчїс вѣкї҃ аа ачѣстѣі дістрїкт. — ка одатз сз фіе віце-кзпїтанзлѣ католік алтздатз рѣформат. — ар ҃рма рѣндзлѣ а фі католік, аша Статѣрїеа се анвоїрз а фаче о рѣ҃емїнте аа

А. С. М. на сз биневоіаскз а антзрі де
вїці-кзпїтанз пе кандїдатз католїк че аре
маї мзлате вотзрі. Асеменеа с'аз кандїдат
ан зїлеае зрмзтоаре шї пентрз челеалаге ар-
гзторїї. Тот че мерїтз кз прїаїжзла ачеста
взгареа де сїамз а четїторїаїї естє рефлексїа
фзкзтз де д. кзпїтан прїмарїс шї прїїмітз
де кзтре Статзрі кз глае де обшє, ка адекз
алегзторїї везцї, де кзмба с'ар афла шї де
ачеїа, сз'шї пєараз вотзла, асеменеа шї ачеле
персоане, बारे авзнд тоате квалїтзціле пен-
трз де а пзтеа фї адеге, с'ар сїмцї ачзз кз
аз черкат а'шї кзцїга адегерєа кз чеба інте-
рес, сз фїе пїнтрз атзнчеа датз депзртате
дела кзрареа адегерїї. Ансфршїт саз фзкзт
аджнчї мзлацзмірї д. кзпїтан прїїм. пентрз
взна пазз а лїнїїїї шї а ржндзлаїї кзн ла о
адзнарє ка ачєаста де 700 нобїаї деосевїцї
преа мзлат ан челе маї нобїае ансшїрї о-
менеїї.

Комїтатзла Бзлградзлаїї де жос ашї цїнз
адзнарєа са маркалз ан 2. Апрїаїе ла Аїа
(N. Enyed), ан карєа знзла дїн депзтациї
ачестзї цїнзт аншме в. Remeni Денеш антр'о
кзвзнтаре скзртз, дар їнїмоаєз андрептатз
кзтрз ч. ч. Статзрі дїн ачест'о комїтат, азаз
пе фазз атзт саззвїчїнїае кзт шї вїртзцїае
дїетеї трєкзте. Аша аншїрз ел: кзт де ма-
ре саззвїчїнє аз вздїт дїета атзнчї, кзнд
ан знеле обїекте: кзм ан антрекареа денз-
тациїлор сїстематїче аз анзвзїт дела лєїїае
стрзмошїшї, кзнд адегерєа аргзторїлор аз
сзфєрїт'о сз се стрїмторєзе ан цїрмзрї маї
ангзсте, адзкзнд ел ансшїї ан прїїнїа а-
чєаста о лїце ноз, ш. а.; ачєстор саззвїчїнїї
дїн контрз аз адзс євє нзмітзла депзтат
ан кзвзнтареа са аате фапте вїртзоаєе але
обшїшїї адзнзрї, шї аншїт: кз Статзріае
магїаре шї сзкзїїшїї ан сфршїт аз рекзно-
скзт дїн алор ансшїї єспєрїїнцз, кзмкз де-
пзтациї єїрокрації сзсєшїї сзнт пєдчїае а
тоатз пропзшїрєа, кз прїнчїпєае вєакзлаїї но-
стрз с'аз азцїт антре маї мзлате азхзрї кз
прїаїжзла ачестїї дїете, кз обшєаска адзнарє
аз фзкзт оржндзїлаїї преа потрївїте ан каєса
контрїбзції шї маї вкртос кз сзкз декзр-
єла ачестїї дїете с'аз рекзноскзт лїпса ан-
трзпзрїї врдеалазлаїї кз знгарїа шї де кзтре
ачеїа, карїї маї наїнте ан каєса ачєаста се
анпротївїа деадрептзла, шї кз ч. ч. Статзрі
аз шї фзкзт чеба мїшкзрї кзтре ачєа лїман
сїгзр, карє сїнгзр нзмаї поатз ла скзпарє
шї скзтїнцз ан време де небоїє. Статзріае
ачестзїї комїтат азпз ростїрєа ачестзїї кзвзнт
анкзрєарз кз мїїте мзлацзмірїї пе депзтациї
сзї пентрз нєспєса (ан адевзр) ржєнз че аз
арзтат кз прїаїжзла дїетеї ан азх де ма-
гїар. азпз ачєаста с'аз чїтїт знеле рескрїпте
гзберїаїае, дїнтре карє доз мерїтз азареа а-
мїнте. Чєа дїнтзїї рєтрїміте Статзрілор

дїн ачєст комїтат змїлїта лор репрезентациє
че о ашєрнзрз єлє анкз ан шєдерєа цїнзта-
аз дїн зрмз ла А. Са М. пентрз антзрїрєа
аргзторїлор кзм: а обзрмзїторїаїї шї а
сзптокзрмзїторїлор, дїн прїчїнз кз ачєастз
репрезентациє єсте андрептатз деадрептзла ла
А. С. М. прїн зрмарє, кз с'ар ампротївї
кз арт. 12 дїн а. 1791, зндє зїче, кз о а-
семенеа репрезентациє сз се факз прїн мїж-
лочїрєа к. гзбернз. — Статзріае ла ачєст
рескрїпт респзнсїрз, кз кзвїнтєлє „medio
Regii Gubernii“ нз ансємнєазз кз ар фачє
трєвзїнцз а трїміте о асеменеа репрезентациє
маї антзїї ла гзбернз, карє апої єл сз о
ашєарнз кз кзвїнтєлє сале ла А. Са М., чї
нзмаї ка Статзріае сз нз анкзншїрє —
антрз трїмітере — пе гзберн, шї фїїнд-кз
пе де о парте ар фї о фозартє марє цзрмзрїрє
де лєцїї, пентрз кзнд с'ар лїпсї де зн арїшт. чєл
аре шї чершїторїаїї чєа маї де пе зрмз, ка
адекз чєрєрєа азї токма кз ачїлє кзвїнтє сз
се ашєарнз ла преа'налтзла лок, кз карї ш'аз
ашєрнзт'о джнєла; їар пе де азтз парте к.
гзбернз нз поате антзрї кз єл ан о аша ре-
презентациє єсте трєкзт кз вєдерєа, дїн прїчї-
нз 1) кз фїїнд о асеменеа скрїсоаєе нєпєчєт-
азїтз, гзб. лї поате азз кзпрїнєла, 2) кз тот-
д'азна і се трїміте о асеменеа репрезентациє
шї ан копїє, 3) кз протоколзла шєдерїлор цї-
нзтале анкз се трїміте тотд'азна к. гзберн.
ан зрма ачєстора Статзріае ашї трїмієрз а-
чєа репрезентациє їаршї андрзрїт, кз ачєа
рзгарє, ка к. гзберн сз се мїлоєтївєаскз а о
ашєрнє ла прєналтзла лок. Аа доїаїа рескрїпт
гзбернїаїа сзнз пентрз рїдїкарєа взмїї аєспра-
тзвзкзлаїї продзє ачї ан патрїє шї єспєдзїт
ан провїнчїїае мошїнїтоаре, кзмкз ачєа с'ар
фї сзїт дела зн фїорїн арш. (3 сфанцї) чє
аз фост пзнз акзма пе пзнт, ла дої фр.
Статзріае, атзт дїн ачєл пзнт де вєдерє,
кз адекз хотзрїрєа азкзрїлор атїнгзтоаре
де вазз с'ар цїнєа де джнєлє, кзт шї дїн
прївїнцз кз прїн асеменеа рескрїпєрї ачєст
рам ансємнат ла кзлатзрїї дїн патрїа ноз-
стрз с'ар анзвзшїї де тот, аз хотзрїт сз
факз ан каєса ачєаста о репрезентациє: — Ан
зїоа зрмзтоаре їкїндзсє шї фостзла одїнфазз
депзтат Зїїк Данїєл взтрїнзла ан адзнарє,
азпз антзрїрєа протоколзлаїї с'аз пропсє
прїн акзм нзмітзла домнз лїпса знзї оспїтал
ан ачєастз чїтате (Аїа), снрє карє скон єл
аз шї мїшкат пе чєїлалцї кз а са пїлдз дзнд
1000 ф. м. к. шї дєккомрїнд тотд'одатз
Статзрілор знеле їєвоаєе, прїн карє с'ар пз-
тєа ажзта преа мзлат кзздрїа знзї асеменеа
їнєїтзт, аша антре аатєлє: сз се ашєарнз
о рзгзмінтє ла А. С. М., ка ачєаста сз
бїневоїаскз а лє да сзма ачєа чє аз трїїміє'о
Статзріае ачєстзїї комїтат ла а. 1811 пентрз
кзздрїа оспїталазлаїї дїн Казж, М. Ва-

ва сз'ші поатз анзаца кімеа са де домні-
тоаре. Дакз Магіаріі нз вреѣ, ка ан скзр-
тз време сз фіе оліці а анзаца кімеа ела-
воанз, єї сз се азтзре де літератзра цр-
манк, прін зрмарє де зна маї мзрєацз, карє
де адзче лор тотдеодатз літератзра дін аз-
міа тоатз. Зн нобіа взрєат де Стат аа
дзєтрїєї, карє ш'аз кзцігат марї мєрїте аз-
вєра азкрзрілор дін лонтрѣ, аз дєшєнтат
тотдеодатз пє фєлізрїтєлє націоналітзці ан
Статзла ампрєзтїєк кзтрз о віацз нозз.
Антр'ачїєа процєєлє антрєг (мішкзрїлє націо-
налє) ва продзчє о єїрїнцз стрзєзтзтоаре,
ан партїєа германїємзлзї, пєнтрѣ кз чєлєлєл-
тє націоналітзці вор трєєлї сз кзноаскє, зн-
дє єстє пзтєрєа шї дрїптл чєл маї марє шї
маї статорнїк. Колонїї германє ар фі сз
се азшєзє нзнзмаї ан знгарїа, чї шї ан Ро-
мєнїа шї ан Бзлгарїа ознт о протєкцїє пз-
тєрнїкз азєтрїакз. Поатє кз пєнтрѣ знїї сє
вор бєдєа кз мзлат маї атрзгзтоаре кзмпїлє
чєлє антїсє алє Амєрїчєї пєнтрѣ колонїзациє,
дзпз чєлє чє сє бєдєа дїн рєалзції пєнз аззїт
окзрмзїрєа анкз азїї ва кзноашє даторїнцз
дє а антрєєлї тоатє, нзмаї ка сз фазк пр-
вінцілє азнзрїї дє жос кз атзт маї атрзгз-
тоаре пєнтрѣ чєї чє вор ає азшєзє ан стрзї-
нєтатє. Ан конєтїтзцілє салє мзнічїпалє дє
сінє стзтзтоаре арє єа зн мїжлєк нємєрїт
спрє ачєаста. Пзтєрєа чєлє єстрєордїнарз дє
колонїзациє а нємцілор, карє с'аз доєдєїт
ан ампрєзїєрзрїлє чєлє маї стрїмторзтоаре,
ва ознзнє тоатз пєдєкєа. Ачєлє, карє дїнтрє
азкзїторїї ачєстєр цзрї прєфєрєазз а азкзї
ознт скїптрл рзєєк, ва афлє, антєкма ка
Сєрлїї єміграції, лєк дєстл ан кємпїлє рз-
єєрї. Анєлшї рзєїа ар кзціга азфєлїз азкзї-
торї пєнтрѣ цзрїлє салє чєлє азцітє; дєр
Азєтрїа ар пзтєа повзцзї шїрєаглє ємігранцілор
нємці анкз маї нєїнтє дє а пзшї лє ам-
прїєнарєа дє вєлєк нємцзскє. Корзкїрєа кз
вєпєр дзчє чєл пзцін кзлєтєрєа нємцзскє ан
цінзтзрїлє ачєстє. Аїєк алтє пзтєрї фолєс
с'аз пєгзєк дїн ачєлєа кз вєа кзлєа азнзрєа
ан мєнєа ачєстзїа с'аз ачєлєлїа; анкз пєнтрѣ
Азєтрїа шї Цєрманїа єстє ачєаста о антрєєкєрє
дє віацз. Нїчї о нєрєчїрє маї марє с'ар пзтєа
рєвєрєа дє окїє пєстє Цєрманїа, дєкзт ка єа сз

сє пєатз антєорчє одєтз пзтєрнїкз нє-
трє рзєєрїт, спрє а сє дєєрєкї дє Орієнт ан
анчєлєлєлє єлїнїлор." Азтєрлє ачєстзї артїкол
маї адоєгз лє зрмз шї о одз, кєм о нємє-
чє азнєлє понзларз, андрєптєтз кзтрє „Ам-
пєратл дїн Бїєнєа," спрє а дїшєптєа кз атєт
маї тарє пє чєтїторї лє пондєрєсітєтїє ан-
трєєзрїї пєтрїкзтє, (вєзї нємзрєа 81 а Га-
зєтєї знїє. дє Азгє.)

АНЦИНЦАРЕ.

Ан зрєа анлатєї порзєнчї а сфатзлзї дє
рєєкєїз дїн 26. Фєврєарїє 1843 в. 616, 640
шї 649, лє комїсієа єкєнємїкз дє монтєр
дїн Бзлгарєа сє вєа дєєкїдє кзмпєрєрєа
дїн мзнз дє пєї нєгрє дє мїєл пєнтрѣ прїм
лє кожєачє, дє пєї алєє дє мїєл пєнтрѣ блєнз
лє кожєачє, дє пєї нєгрє дє мїєл пєнтрѣ
шєлє шї пєї алєє дє мїєл пєнтрѣ шєлє шї —
дакз зотзрєтєа кзтзцімє чєрзтз нз сє вєа
пзтєа кзмпєрєа маї кзрєнд, вєа цїнє нєнз
лє капєтлєлзї Сєптємєрїє 1843.

Ачєаста сє фачє кзноєкзтз тзтзлєр, ка-
рїї аззчєст артїкол дє вєнзєрє, кз ачєлє адоєє,
кзмпєкз єї кондїцілє маї дє апроєпь ан прї-
вінцз ачєстї тзргзїєлї лє пот кзноашє дїєлє
комїсієа дє монтєр, антрєєлєнд прїн грєїз.

Сїєїїз ан 19. Мартїє 1843.

Дєлєа к. к. Цєнєрєл-комєндє
дїн Транєїлєванїє.

БЗТАШІ ДЄ ФРЪГАРІ (АЗЗІ)

дє чєл маї єєн сєїз сє афлз лє сзєєкрїєлє
60,000 дє дої анї шї 100,000 дє зн ан, чєї
дїн тзї кзтє 2 ф., чєї дїн зрмз кзтє 1 ф.
м. к. дє сзтз; маї анколє:

Оаз дє вїрмї дє мзтєлєк
дє чєл маї єєн фєлїз сє афлз лє сзєєкрїєлє
єфтїнє фєартє ан тоатз врїмєа, атзт дє
ачєлєа карє даз мзтєлєк алєк кзт шї карє
даз гєлєїнз. Чєлєр нєавзції, пєнз анкзт
нз с'аз вєндзт ачєстє оаз, сє вор дє шї
грєтїє спрє а дїшєптєа Індзєтрїєа. Комїсії
дє афєрз, чєрїм а нї сє фачє дїн врїмєа, пє-
нз кєнд тїмплєа анзлзї сзфїрє трїмїєрєа
оазлєр. Тїмїшєарє 12. Мартїє 1843.

Хєгєа шї Кєнїт.

Н Р Е Н Ѧ М Е Р А Ц І Е.

Інєтїтзтлєа Газєтєї дє Транєїлєванїє шї а фєїєї пєнтрѣ мїнтє Інїмєк
шї літєратзрєк нє маї пзтєнд шєрєї кз єкємплєрє антрєції дєлє Іанвєрїє 1., дєєкїдє
врїєкїєрєацїє шї пє трєї пзтєрєрє дє ан, адєкє дєлє Апрїлїє 1. пєнз лє Дєкємєрїє 31. кз
прєцлєа дє С. Фїорїнї (18 доззєчєрї) м. к. ан афєрз шї кз 5 ф. 15 крї. м. к., ан Брєшєв.
Прєцлєа сє дєлєнє ан нєїнтє пє лє к. к. Шоцє, с'аз лє Дднїї корєспєндєнції аї нєщрїї
кєм ан Бзкзрїції лє Д. Фрїдрїх Валєєлєм, лїєрєрїєлє кзрєцї, с'аз лє Д. Ієсіф Рєманєв,
лїєрєрїєлє, шї ан Іашї пєнтрѣ Молдавїє лє Д. Дїмїтрїє Нїкє лїєрєрїєлє.

Рєдєлєєтєрє ГВОРГІВ БАРІЦ. ВДІТОР ІОАН ТЪТЪ.